

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 l., 6 luni 8 d. 50 c., 3 luni 1 d. 75 c.
 Pentru monarhie pe an 8 d., 6 luni 4 d., 3 luni 2 d.
 Pentru străintătate pe an 12 d., 6 luni 6 d., 3 luni 3 d.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
 Administrația tipografică arhidiecezană Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
 Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
 Epistole nefrancoase se restitu. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 c., — de două ori 12 c., — de trei ori 15 c. rîndul in litera garmon — și timbru de 30 c. pentru
 fe-care publicare.

Fenomene politice.

Putem dice, fără mare păcat, că era principiul naționalităților este încă jună, dar putem adauge, tot așa fără de muștrare de cuget, că progresele principiului naționalităților sînt pîtrunse de vigoarea juneții.

De doue decenii, de când principiul acesta a început a se traduce în faptă, a făcut minuni în Europa. O comparațiune a chartei Europei dinainte de 1860, asemenată cu una dela 1880 incoace, este dovada cea mai pipăită despre puterea principiului.

Și ce e mai frumos, — toate temerile căte se puneau în luptă pentru împedecarea traducerii principiului naționalităților în faptă au ramas temeri neîntemeiate. Italia d. e., despre care se dicea mai înainte, că va fi focarul turburărilor și isovrul neliniceii pentru Europa întreagă, îndată ce va fi una și independentă, este un reget linișcit, se ocupă serios cu lucrurile păceii și într'un timp relativ scurt a sdrobit toate capetele hidreii — deficitului — ce părea a fi nelinșvit și pe lângă toate acestea este, sau are să fie aliata, deși nu în formă, a Austro-Ungariei, a aceeaiași cu care a avut luptele cele mai înverșunate.

Tradus odată principiul acesta în faptă și în interiorul monarchiei austro-ungare, rezultatul va fi același: toate temerile căte se scornesc din părțile iubitoare de supremație, ar rămâne rușinate și naționalitățile ar trăi în cea mai frumoasă armonie unele lângă altele.

Aceste însă așa per tangentem.

Principiul naționalităților în timpul cel scurt, de când a ajuns la valoare se pare că se pregătise de lucruri cu mult mai considerabile, decât care a sevărsit.

La anul 1867, când împăratul Napoleon III a primit la una din garele

Parisului pe regele Prusiei Wilhelm, acum împărat al Germaniei, însoțit de împăratul Rusiei Alecsandru II, făcînd alușiune la cele trei flamuri: franceze, prusiene și rusesci ar fi spus: *ces trois couleurs se font bien ensemble*. Ideea împăratului Napoleon de sigur a fost că aceste trei flamuri se fie cele dominante în Europa. Pentru ca sub ele să se intrunască trei seminții sau rase, cea latină, cea germană și cea slavă.

Ideile mari se prezentează în lume uneori cu o prevedere clară, alte ori cu o prevedere mai întunecată. În amîndouă casurile ideile mari, după ce devin proprietatea maselor, au să treacă prin multe stadii până să devină practice.

Trecerea aceasta o pricinesc temerile neîntemeiate și neîntemeiate și aspirațiunile unei extravaganțe. Și unele și altele au lipsă de un proces de lamurire, până vine timpul ca ideile mari să fie aplicabile.

Napoleon III a luat inițiativa la aplicarea principiului naționalităților și dela inițiativa aceasta incoace vedem, că termeni, cari mai înainte erau mîrgințiți în camerele de studiu a le urediților, trec în presa periodică și ici și colo și în afacerile diplomației și publice a le staturilor. Pangermanismul, panslavismul au luat locul principiului naționalităților, cu toate că în multe casuri numai pentru de a face din principiul de naționalitate un mijloc de spaimă.

Dela principiul naționalităților până la acei termeni, cari înșulfă multe temeri, dar nutresc și multe aspirațiuni, se arată faptele, că a fost numai un pas.

Popoarele au început a se gîndi reciproc la cei de o origine. Comuni-tatea de rase ajungînd la care care grad de conșcință a popoarelor europene, a accelerat îmbrățișarea acestor termeni, căci în Europa în adevers sînt mase de popoare, care se pot rangia în cadrele indicate de termiiu ami-

niți, ba fiind riguroși putem lărqi cadrul mai adăugînd și panlatinismul.

Ce desvotare vor luă aceste în decursul timpului? este o întrebare, care nici diplomatul cel mai ager nu e în stare a o respunde.

Astăzi panslavismul e acuzat că are de gînd să inunde sub conducerea Rusiei toată Europa. Pangermanismul, sub flamura Germaniei, se dice că trage cu ochiul spre sudostul Europei.

Este probabil că amîndouă sînt conduse de aspirațiuni de cucerire, însă dela aspirațiunile aceste până la realizarea lor este o distanță mai lungă și împreunăată mai cu multe obstacole ca distanța dela principiul naționalităților până la panslavism și pangermanism și chiar până la panlatinism. Republicile universale și monarhiile universale din trecut nu dau dovada că lucrurile de felul acesta nu se realizează așa în grabă, poate nici odată. Popoarele, factorii cei vii, cu care au să se rezolve probleme uriașe, sînt cu mult mai conservative, decât să sufere ca cu una, cu două, constelațiunile lor să se modifice cu ușurătatea unor probleme matematice pe hîrtie.

Mai sînt a se lua în considerațiune și mijloacele cele înlesnite de comunicațiune, care apropie tot felul de popoare și de pe alte continente unele de altele cu interese desebite.

Toate aceste la odată luate recer o conformare a ideilor, să diceam de panslavism, pangermanism și panlatinism, ca popoarele cu vitalitate să nu fie jignite în dreptul lor de existență, ear temerile lor reciproce să se delature.

Speranța, cumcă în cele din urmă popoarele europene se vor apropia de ceea ce este practic, ne o dă direcțiunea ce vedem că au luat reprezentanții panlatinismului.

Aceasta după noi este un fenomen interesant în țilele noastre.

Sînt un număr oare care de foi, care au luat asuprași misiunea cea

greă de a resolve problema indoită: de a suscita conșcința de unitate a popoarelor latine ca rasă și de a aduce în armonie interesele acestora cu interesele celorlalte popoare spre un scop sublim: civilizațiunea.

Avem în vedere cu deosebire două foi, care se ocupă cu problema aceasta: „La Confederazione Latina” care apare în Roma și „La Federation des Peuples Greco-Latins”, care apare în Florența.

Dirrecțiunea acestor organe de publicitate, cel dintîin în limba italiană, al doilea în limba franceză, se poate resuma în următoarele:

„A contraabalața prin stabilirea panlatinismului pericolul pangermanismului complinit, ai panlavismului informațiune și ai panislamismului în renascere.” „Nici o ambițiune personală, teritorială, dinastică s'au guvernamentală — dice mai departe „La Federation de peuples Greco-Latins” — nu va prevala în publicațiunea noastră, — consacrată numai și numai apărării umantare a popoarelor mediterane, fără distincțiune, democratice sau monarchiste, liberucugătitoare sau religioase — lăsam libertate deplină și întreaga în exposițiune și în discuțiune...”

„În cele din urmă, scrie „La Federazione”, diarul nostru a declarat deja ce și cum înțelege propaganda latină, nu mijloace și căi revoluționare, ci căi legale, deplin legale. Diversele rase au fiecare dreptul de a se înțelege, de a se recunoașca, de a se afirma, de așa mînținîe limba sa, cultura sa și coesiunea sa.”

Din aceste puține cuvinte se vede că scopul, ce și la ficșat conducătorii ideii panlatinismului, are în vedere o înțelegere și o ordine între popoarele europene prin desvolutarea fiecărui după legile firei sale, pentruca toate împreună să combată barbarismul, a căru reprezentant își inchipuiesc că este colosul panislamismului în renascere, de pe cele doue continente vechi (Asia,

FOIȚA.

O rugăciune*)

— Novela. —

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

În momentul acesta Editha privi spre el cu o căntătură, care îl însoți în toată viața lui ca și o salutare cerească.

Apoi ea se ridică și ingenunchiă earăși în întinericul depărtat al bisericii, așteptându-i mirele. De acolo vădî dînsa cum nuntași umplură biserică, și părea că vedu pe Berthalda în nemijlocita sa apropiere, dar dispărură toate într'o negură ce din ce în ce devinea mai mare.

Atunci negura începî a se învîrti pe lângă ea, făcînd tot felul de figuri pistrișe; în urechile ei se porni o vijăire ca de un vîfor cumplit. Mama i apucă mîinile rîcite și le frecă și Editha fu silită să se rașede de brațul lui Tassilo, spre a putea merge până la altar.

*) „Familia”.

Membrele și limba ei erau grele ca plumbul; dar totuși luă puteri spre a suride spre mirele seu și a-i șopti:

— Am uitat! Am uitat mănăstirea!

Cuvîntul din urmă nu fu decât o bălbăire.

În sfîrșit steteau înaintea altarului. Raoul țînîu o cuvîntare, care pîtrunse pe toți, afară de miri, cari nu auîndă nimic și afară de Raoul însuși carele nu sciea ce vorbeșce. Căci el vedea trăsăturile Edithiei schimbându-se cu totul, și vedea cum Tassilo o privea îngrijit și prindea mai tare cu brațul mîna ei.

Mirele rosti cu voce înaltă cuvîntele:

— Editho, eu te iau de soție!

Dar când Raoul palid ca moartea se întoarce cătră mireasă și dice:

— Tassilo, eu te iau...

— Raoul — strigă ea cu voce înaltă, apoi își întinse mîinile spre el, se ridică dreptă ca luminarea, și cu ochii frânți cădîu moartă la picioarele lui.

Mamă sa scoase un țipet înfricoșat, toți cei de față alergară la altar, pe a căru trepte ingenunchia Raoul țînînd în brațe capul Edithiei, pe când Tassilo plângînd amar, încerca să-i încălziască mîinile, dicîndu-i gîngăș pe nune.

Dar Raoul închise ochii ei cu mână sigură atât de linișcit, ca și când nici odată n'ar fi cunoscut-o și un suris rătacea pe buzele lui.

Unora le părî, că vîdîră și pe Berthalda, aplecată un moment pe frate_seu, și privind moarta; dar alții nu o zăriră și dînsa nici nu era în biserică.

Nenorocita mamă a Edithiei nu mai peste multe oare își vini în ori și nu putî pricepe, că mai trăiesce. Durerea ei nu era de măngăiat.

Tassilo încerca mai de multe ori să vedî frumoșul cadavru, dar de căte ori îl vedî totdeauna isbucni din el un plînsat atît de mare, încat peptul mai că i se rușpe, și în țina următoare fu cuprinsa de o langoare febinte.

Editha zăcea în cociug în haina ei de mireasă, cu cununa de mirt pe bucele ei minunate și mătsoase, cu

suris blînd pe buzele sale și țînînd o cruculiță în mîinile sale încrucișate pe pept.

Raoul nu o părăsi nici ținînda nici noaptea, cetînd rugăciuni, îndată ce intra cineva; șoptînd gîngăș cadavrului, când era singur. Într'aceste un suris atît de suprapămîntesc și insenînă obrazii, ca și pe a moartei.

— Te am cerut prin rugăciuni și acum ești a mea, în vecii vecilor! Dumnezeu a fost atît de bun și mi-a întins mîinile, căci trebuia să mă învec.

Acuma inima mea nu mai are nici o legătură cu pămîntul; ea este la tine în cer.

Așa vorbia ol necontent în aceste ceasuri minunate și măntuitoare.

(Va urma.)

Vergil.

(Urmare.)

Pe lângă aceste a foarte remarcabil, că Vergil niche chiar într'un singur vers nu se demite la tonul unui obrudatlor predicator de catedrală. Nu, moralul pentru el nu e scop absolut, scopul său e poesia, formațiunea tre-

Africa), cu care Europa vine din și în și în contact mai de aproape.

Scopul înverdat al direcției acesteia ne mai inspiră speranța, că în decursul luptei culturale a popoarelor va pricinui nu numai în mare, dară și în mic stabilirea înțelegerii și ordinii atinse mai sus.

Cu oare care mângâiere vedem că pe cum Germanii d. e. fac reclamă și de cea din urmă poroafuție sătească din Dobrogea, dacă e germană, sunt foi occidentale, în lumea latină din occident, care urmăresc toate întempările colatiniilor, Românii, din întreg orientul European.

De unde deducem, că pe lângă toată fremătătura ce are să mai dureze, până se vor mai tot dungile diferențelor dintre popoarele Europei în mare și d. e. a le monarhice noastre în mic, — nu vom mai fi dați uitării ca în secolii de mai înainte; se înțelege, dacă vom conlucra și noi din toate puterile noastre, folosindu-ne de toate căile și mijloacele legale spre a ajunge în pozițiunea, din care alătura cu celelalte popoare se contribuie la mărețul edificiu al civilizațiunii.

Înceț și cu muncă, dar noi erdem, că pe lângă fenomene ca cele atinse, vom fi așa de norocoși, să vedem rodurile principiului naționalității ajuns la stadiul, că se putem dice, despre colorile tuturor naționalităților în și afară de patrie: că le șede bine la olaltă.

Revista politică.

Sibiu, în 13 Octomvre...

Dincolo de Laita au luat diferențele între Cechi și Germani dimensiuni mari. Dieta din Praga a fost, se dice din ordin prea înalt, alaltieri, fără ceremonie îndatinate închisă. „D. Ztg.“ presupune ca dieta va fi în cele din urmă și disolvată. Aceeași foie prorossce și senatulul imperial aceeași soartă. Cuvântarea maresăului țerei, cu care s'a închis dieta, este atât de laconică, încât mai laconică nu se mai poate. După ce s'a terminat ordinea zilei, Maresăul țerei a dice: „La însărcinarea împărătească dieta este a se închide. Prin aceasta dieta s'a sfârșit așa de curând, încât mai multe lucrări prețioase ale comisiunilor vor trebui să rămână la comisiuni. Fiți sănătoși domnilor deputați. Să ne supunem în devoțiunea cea mai adincă voiei prei înalte și se închemem periodul lucrărilor noastre strângând: Să treacă Maj. Sa împărătească și apostolică regească! Dieta este închisă!”

Esacerbațiunea, după cât putem

cutului Romei, ca tablou, în care se oglindea viitorul gloriol.

El este purtat de ideea națională substanța morală, pietatea, iubirea de apropielui și patriotismul sunt infiltrate în membrele persoanelor sale.

Moralul la Vergil nu este un mijloc silnic, din contră este aripa de vultur, care îndeamnă pe eroii săi la fapte nemuritoare.

În acest sens Vergil e un poet foarte conservativ, în cel mai strict înțeles al cuvântului. conservativ, nu ca Oscar de Redvitz, ci precum au fost înaintea lui Epicii indici, precum au fost după el Dante, Firdusi și Camoens.

Paralele ce ar vrea să o facă cineva între Vergil și Homer precum și între epicii dintău și de mai târziu, s'ar întinde până în finit; chiar de s'ar scrie numai un capital în estras despre nenumăratele plagiatuiri, cari le au făcut Vergil după Homer și cei de mai târziu după Vergil. Prin astfel de paralele ar ajunge cineva la părerea că nu numai „legile și drepturile” ci și „împrumutările poetice” s'au moștenesc oia un morb perpetuu” și că precum

vede din foile ce ne aduc scirea aceasta, numai s'a mai mărit în amândouă partidele. Germanii vătămă în simțul lor de naționalitate aruncă toată vina procederi acesteia asupra Cechilor. Aceștia de altă parte invinuesc pe Germani că ei cu pretenșiunile lor au nelinisit poroafuția țerei în cât lăinseca și pacea nu mai erau sigure. Poliția și miliția în casarmă au fost conșingate. Casina germană, palatul lui Auersperg și cartirul iudovesc din Praga au trebuit să fie privityhitate.

Diare care au discutat afacerea mai aspru în Praga și în Viena, au fost confiscate.

Atentatulul asupra regelui Milan „Polit. Corresp.” nu i atribuie însemnătatea politică.

Intrevederea dela Ruscicu dintre principele Alexandru al Bulgariei și regele Milan al Serbiei, procură diarul slavofil „Novoje Wrenja” ocașiunea să declare că o „federațiune a statelor balcanice” este cea mai bună garanție pentru pace, de vreme ce numai astiel se pot subtrage slavii de sud de sub influența Austriei și a Rusiei în același timp. Tot cam în același sens se esprimă și diarul „Videlo”, organul partidului dela guvernul din Belgrad, deși nu dă o însemnătate tot așa de mare întrevederii. El scrie între altele:

„În această unire și amicie vom găsi aceea-ce ne lipsește acum mai mult și de care avem cea mai mare trebuință: garanția pentru pace și bazele pentru o dezvoltare necerentă a popoarelor din Peninsula balcanică. Înțelegera noastră reciprocă nu are și nici nu poate ave scopul de a face un al treilea serviciu seau de a sfida pe cine-va, ci numai și numai de a asigura viitorul și dezvoltarea fie cărei naționalități.”

În Franția sunt agitați lucrătorii și este de temut că agitațiunea va degenera într'o revoltă a lucrătorilor. În mai multe cercuri lucrătorii se pregătesc pentru grevă adecă, pentru sistarea lucrului. Mai departe fabricanții sunt amănțați, că dacă în 14 zile nu vor spori plățile cu 30%, fabricilelor lor fi aruncate în aer și fabricanții omorâți.

„Allgemeine Zeitung” și Jidovii.

„Timput” din București scrie:

„Gazeta generală” (pronunțată de Augsburg) cunoscută pentru nepărtinirea ei, primește din Ungaria o dare de seamă mai largă asupra „cestiunii israelite,” care merită a fi reprodusă, de vreme ce situația economică, astfel

precum se descrie, prezintă multe analogii cu cea din Moldova. În ori ce cas, după atătea demigrări repetate de „Aliața israelită” și de presa apuseană, care în mare parte e în mâni evrești, începe a se face lumină și în această uestiune. Știm prea bine că există mulți publiciști, pentru cari evenimentele din Ungaria vor fi o oroare, însă nu de indignarea lor poste fi vorba, nici de umanitarismul ideologic, ci de realitatea economică și de neajunsurile ei, produse prin activitatea singulară a israeliților.

Se va observa din cele mai de jos că Evreii esercită o acțiune disolvantă atât asupra miorovilor, cât și asupra echilibrului economic al populațiilor rurale. Țăranul și proprietarul, oameni ocupați cu producțiunea brută, fără aptitudini negustorești, cad în genere jertfă rafinariilor speculantiilor. Cu toate acestea bună starea claselor, ce se ocupă cu imulțirea obiectelor de prima necesitate, e mai importantă pentru o societate, decât starea acelor ce nu se ocupă de cât cu traficul acestor obiecte. În fine clasele rurale mai au pentru un stat și altă însemnătate. Ele nu sânt numai păstrătoarele cele mai credincioase ale acelor formațiuni istorice pe cari le numim națiune și stat, și totodată apărătoarele lor în vreme de război; ele reprezintă principiul conservator al istoriei. Nu e ași pentru nimeni o îndoială, că proletarizarea claselor rurale, are drept efect nimicirea statului.

Aceste dișe, lăsam să urmez articolul în cestiune:

Circulara în termeni aspri și energici, pe care ministrul president a adresat-o tuturor municipiilor din țeară, e o dovadă mai mare decât goana din Pojon, că există o optima forma o cestiune israelită în Ungaria.

D. Tisza ordonă capilor municipiilor să fie cu băgare de seamă la agitațiunile ce pornesc din partea așa numiților antisemiti în contra populațiunii evreiesce și să intervie numai de cât la ori ce turburare a ordinii publice, pentru ca viața și averea israeliților să nu suferă neajunsuri. Antisemitismul e așa dar în floare și antisemiti formează în țeară un partid puternic, cu multe ramificări. S'ar putea dice că partidul numără membri pe fața, activi și afiliați pasivi și secreți. Numărul celor din urmă ni se pare mult mai considerabil, de cât al celor dintăi și țaria partidului consistă mai cu seamă în împregiurarea, că posedă o sumă de aliați secreți în toate sferale populațiunii, până sus în birourile guvernului și în cancelariile autorităților militare. Aci se în-

gădue multe, se închid ochii asupra multor lucruri, multe nu se observă de loc; în casuri serioase intervin, însă nu se prea grabesc, asta s'a putut vedea și cu ocazia turburării din Pojon. Agitatorii și făcără treburile în lăinise, se îngăduară chiar adnăturile plebei, și când autoritatea a intervenit, a făcut-o cu mijloace insuficiente, cu blândete, încât a trebuit să vie din capitală un anume comisar regal pentru a insufla puțin și energie în măsurile luate spre năbușirea turburării. Pe afiliați secreți ai lăib antisemitice i caracterizează vorba următoare, ce se aude rostindu-ne des: „Nu strică să i ciupe nițel pe evrei.” Așa dar foarte mulți sânt de părere că Evreii, ce nu le sânt simpatici, se fie ciupii nițel, ca să și mai domolească aspirațiunile, se fie mai puțin fuduli și fastidiosi, să mai pue margini lăcomiei lor de bani, și nu mai exploateze și mai mult populația prin apucături negustorești, prin monopere rafinate, prin specele asupra prostiei și onestității oamenilor. Nu e fun fără loc. Antisemitismul care s'a dezvoltat din începuturi modeste, dacă a putut ajunge atât de departe, caută să fi având cuvântul lui de-a fi. Pentru ca agitațiunea antisemită să aibă însăbând, precum a avut-o în realitate semăntă aruncată, a trebuit să cază în pământ princiios, trebușau să existe condițiile sub cari se desvalte o cestiune israelită în Ungaria.

Cestiunea israelită nu e confesională sau religioasă. Nimeri nu i abate a crea legi excepționale, relative la exercițiul religiunii lor; nimeni nu vrea să i impedeze în obiceiele lor rituale. În vremea turburării, poporul se aruncă asupra prăvăliilor negustorilor evrei, nu asupra sinagogelor, comunități religioase. Afacerea Tisza-Eszlar menită a pface cestiunea israelită într'o cestiune religioasă, mai ales în ochii populațiilor celor pe o treaptă joasă de cultură și menită a aprinde fanatismul acestora, precum unii din agitatorii antisemiti au și scit să o utilizeze, n'a făcut nici un efect în țeară, lucru de care au a se flicita atât țeara cât și Evreii. Cestiunea Evreilor nu e nici politică sau națională, căci locuitorii evrei au convingeri maghiare: în fințurile slovace sau serbesci ei nu iau parte la demonstrațiuni anti-maghiare, ei sânt și acolo partizani ai sistemului actual. Junimea evrească din clasele mai bune exagerază chiar în unele priviri, voiesce să se arete în vorbă și port, mai maghiar decât maghiarul însuși. Mulți s'au făcut ridicoli, lapădând numele lor vechi, cari poate nu sună tocmai bine, și primind nume cari sună curat unghuresc. Trăsătura caracteristică speculativă a ace-

nici un atom de materie nu se perde în univers astfel nu se perde nici o idee în literatură. Ne vom mărșini așa dară numai la punctul de vedere, care îl înfățișează cele 12 cântări ale Eneidei chiar și cetitorilor moderni creștini. În cântul al șaselea călătoria lui Enea în infern, spre a întreba de tatăl său Anchise, o va considera ori cine ca legatură între păgânismul mai de dincoace și vederile creștinismului celui dintău. Ce e drept și Homer amintese de o lume a umbrelor pusă sub sceprul divin, însă sub o deplină claritate și plasticitate se prezintă ideea etică a infernului, precum și dezvoltarea mai departe a acesteia, prin ideile purificării, fericierei și reîntoarcerii la Vergil. S'au că prin aceasta se exprimă presimițiunea creștinismului, sau apoi mitologia păgână, precum și că neopitagoreismul a trecut în creștinism și s'a nobilitat. Lanțul între Romanul conservativ Vergil și conservativul papist Dante este foarte evident.

Acest minunat al șaselea cânt, ultima floare a religiunii păgâne, cuprinde și profetiile gloriofătoare privitoare la Rome, domnitoarea lumii și la ginta julică, în care toată mândria romană află perfectă expresiune.

Ne mai rămâne încă să atingem cât de puțin al treilea element al Eneidei, eroismul. Aci se observă mai puțin progresul în asemănare cu Homer, care ce e drept pricepea mai mult din tactica militară, decât pioșul Vergil. Cu toate aceste descrierile luptelor și bătăilor ale celui din urmă au servit de multe ori de model poeților de mai târziu.

Cetitorului nepreocupat de astăzi trebuie să stoarcă un suris și să se deștepe întrânsul mândrie veldend nemărginitele progrese ale culturi, cari despart epoca noastră de a lui Vergil.

Acți observăm prea respicat, cu ce pași gigantici a progresat micul neam omenesc într'un timp atât de scurt. Cei vechi au fost față cu noi nește copii în ce privesc domnarea tehnică a vieții. Și cu toate acestea totuși ne lipsește încă poetul, care ca Homer și Vergil, se poate descrie fidel fisionomia colosalei noastre perioade. Ce e drept le a fost ușor celor vechi, a descrie bătăile, în

car decidaie încă vitejiua personal lupta de bărbăți, lancea și dardă. Care poet însă ar putea să descrie cu măiestrie întreaga și complicata strategie, tactică și armatură a timpului modern. Nici Chiar Victor Hugo nici Iokai, nici Scherenberg, a cărui „Waterloo” cu anovee va ajunge o vestică homerică.

Ne-am bucurat de sărbătoarea Mantuanilor, pentrucă nu de ocașiunea a ne revoca încă odată în memorie tesauarele clasice, cari n'au strâbatut încă destul în conștiința generală. Câți cetesc astăzi Eneida, fără de a fi în stare să priceapă întreaga perioadă?

De ar fi tradas Schiller pe întreg Vergil, fie-care copil l'ar putea scii de rost.

Un Heise ar fi potrivit, să continue însărcinarea lui Schiller. Dacă și cele 4 cărți ale lui Vergil desparte agricultură, cari unanim s'au aprefiut ca model de poesie instructivă vor afla mare răsnet, nu vrem să decidem, precum nu punem preț nici pe cele deice idile ale lui, în cari țărânii

șni neam, s'a manifestat chiar și în privirea aceasta: Evreii ori unde au putut numai, au usurpat numele unor vechi familii nobile existente, schimbând cel mult o literă în ele. Nu dăm mult pe sentimente naționale-maghiare ale Evreilor, căci ei în pretinzența cu puterea dominantă. Ei au ținut tot astfel cu Bach și cu sisteme-lui; simțind însă de cu vreme schimbarea situației, părăsiră repede corabia ce se enfunda, remaseră câți va ani în expectativă, apoi intrară cu pânztele pline în curentul mișcării naționale, când prevădută că acest curent are să învingă. Apoi ținută de Deak și cu partidul lui; acuma sânt partizanii cei mai zelosi ai regeluiului, Tisza, încât acesta nu-și face numai datoria, ca șef al administrației, ci împlinește totodată un act de recunoștință, apărând energic pe Evrei după ce ei au votat de atâtea ori pentru el și pentru candidații săi electorali.

Cestiunea israelită e în Ungaria curat economică, fără nici un fel de amestec confesional sau politic. Am ajunge prea departe, dacă am discutat toate împrejurările în cestiune; dar în Ungaria nu e cestiune nici de liber-schimb, nici de scoala Manchester, ci de lucruri cu mult mai simple. Mai cu seamă în părțile sale de mijloc-noapte, țeara e populată de mulți Evrei; fie-ce orașel, fie-ce sat, fie-ce localitate ori cât de mică, are câte-va familii evreiesci. Toți se ocupă cu speculația și cu negoțul ei în cărcumele, iau în licitație accizele și în arândă ogoarele, deși nu se ocupă mult cu agricultura. Arândă ogoarelor servă mai cu seamă ca pretext pentru a putea specula cu grâne rachi și lână. Aceasta o fac cei mici ca și cei mari. Cei mici sânt cămătarari și preocupati țăranilor. Un negustorașiu sau un cărciumar evreu are într'un sat o poziție analogă cu Rothschild între puterile mari ale Europei. Toți țăranii sânt datori; ei se îmbogățesc din dobânzile ce i se plătesc. Dobânda ordinară e de 5/2 la sută; adecă pentru fie-care florin împrumutat, țăranul plătesc un crețar pe săptămână. Însă țăranul care împrumută în asemenea condiții, trebuie să fie om sigur, să nu aibă multe datorii, căci altfel dobânzile se indolesc și se întrec. Tot ce câștigă țăranul prin muncă, trece în mâna Evreilor, care l'a ajutat cândva la nevoe cu un mic împrumut și care și în alte ocașuni e gata să l'ajute — cu o dobândă de sută, la sută. E lesne de înțeles că, prin asemenea lucrări, nu se poate nasce vre o înclinațiune amicală a populației față cu Evreii. Dacă mai vin și agitatori, cari lămuresc pe țăran că e stors, antipatia se

Marele manevre ale armatei române.

Correspondentul ziariului militar din Viena „Armeblatt“, vorbind despre manevrele, cari au avut loc la 30 Septembrie termină cu următoarele aprecieri: „Trupele au fost supuse, în ceea ce priveșce aptitudinea fizică, la grele încercări și cu toate aceste succesul a fost în toate privințele strălucit. Soldații dela 3 oare de dimineață au fost neîntrerupt în acțiune. Ambulanțele au avut foarte puțini bolnavi, cari au trebuit să fie scoși din acțiune din cauza căldurii celei mari. Disciplină la luptă și la împușcat a fost exceleat, excepționând unele casuri, așa de exemplu: unele detașamente dădeau salve

și numai musica vorbirei, ci și arta compoziției, născă descrieri, țășutul ideilor și al acțiunii, puternica caracteristică, precum și originalitatea și aventul dialogului.

Și din acest punct de vedere se numără Vergil cu drept între oameni nemuritori, chiar dacă există mai mari de cât el.

Însă, dacă îi a ridicat Mantua o statuă de bronz, dacă marele împărat al soldaților, care se compară cu un Alesandru și un Cezar August, îi a ridicat clasicului cântăret al monarchismului un obelisce pe țășmul riuului Mincio, atunci și noi ne putem aduce aminte cu venerațiunii și admirațiune de acela, care a conceput mândria și gloria unei națiuni milenare și a unei țeri eterne în versuri neperitoare, ne putem aduce aminte cu tot dreptul de un poet național, de un adevărat favorit al Muselor.

După P. L.

unele asupra altora la o departare de 60 pași, s'au unele detașamente de cavalerie după atac nu se reînatoceau numai decât, ca să caute loc de adăpost, ci rămăneau în focul pușcilor infanteriei.

„Ideea generală, al cărui autor este șeful statului major, generalul Slaniceanu a fost cât se poate de bună; prin aceasta s'a dovedit că generalul Slaniceanu este unul din ofițerii cei mai talentați ai armatei și înțrimesc toate calitățile unui exceleent comandant.

„Dacă unii comandaii de batalioane și brigade n'ar fi apreciat rēu distanțele și prin urmare n'ar fi făcut pretențiuni esagrate în privința infanteriei, manevra dela 30 Septembrie ar fi avut sub toate punctele de privire un succes deplin și executarea ar fi fost de tot corectă. Dar ori cum ar fi intr'un punct să înțelneșc părileturor; toți recoune bravura soldatului român și în general a armatei române, care așii din punctul de vedere numeric, moral și material, înșula respectul fie-cărui om nepartizitor și deșteaptă cele mai frumoase speranțe pentru viitor.“

Varietăți.

* (Reuniunea femeilor române din Sibiu). Convocare. În sensul §. 13 din statute se convocă prin aceasta a IV adunare generală ordinară a „Reuniunii femeilor române“ din Sibiu pe țea de duminică 29 Octovmre a. c. stilul non după ameații la 3 oare în localul casinei române (strada măcelarilor, edificiul „Albinei“), la care Onor. membrii ai reuniunii sânt rugați a participa.

Sibiu 21 Octovmre 1882.

Maria Cosma m. p.,
președinta reuniunii.

* (Postal). Pe lângă contract și depunerea unei cauiuni de 100 fl. în bani gata este de ocupat postul de magistrul postal în Arpașul inferior (comit. Făgărașului), dotat cu salariu anual de 150 fl. și 40 fl. pașual de cancelarie. Petițiunile sânt a se înaintat în termin de trei septămieni începând dela 21 Octovmre n. la Direcțiunea reg. a postelor în Sibiu.

— Provisoriu se suspende la 31 Octovmre n. Oficiul postal din Arpașul inferior (comit. Făgărașului). Comunele Arpașul inf. Arpașul superior, Cărtișoara, Strega-Cărtișoara, Oprea Cărtișoara, Nonl-românesc se arondează, până una altă, la oficiul postal din Ucea inferioară, eară Scorei la oficiul postal din Porumbacul inferior.

— La gara din Cluj se deschide la 1 Noiembrie n. un oficiu nou postal al erarului, care nu se va ocupa numai cu primirea și distribuirea de pistole și de pachete, ci și cu transcarearea de expediițiuni, cari trec preste Cluj.

* (Mulțămită publică). Subscriși, în numele societății literare „Petru Maior“ a junimeii române din Budapesta, ne exprimăm cea mai sinceră și călduroasă mulțămită Mgr. Lor. dlui Teodor Pap, proprietariu mare de Checheșiu, și sociei Ophelia, locuitori în Lugos, cari făcândușe membrii tondatori ai acestei societăți, s'au îndurat a ne dona o sumă ponderoasă de 200 fl. v. a. Numai datorința ne-o împlinim atunci, când aducem la cunoșșina p. t. public acest fapt marinos, care dovedeșce prea ecelatant interesarea viaă a Mgr. Lor față de întreprinderile naționale.

După aceste asigurându-ne desștima și recunoșșina, ce v'o păștrăm sântem în Budapesta la 22 Oct. st. n. 1882.

În numele societății
George Szeb, Demetriu Horvâth,
președinte, secretariu.

Posta din urmă.

Dela Belgrad se telegrafează ca revolverul, cu care s'a sevășit atentatul asupra regelui Milan, este fabricat rusș.

Atentatoarea Catinea Marcovici este vedăna colonelului Efrem Marcovici, unul dintre cei mai bravi ofițerii de statul major al Serbiei, care fiind amestecat în „cojurațiune“ dinainte de a doua declaratiune de resboiu Turciei, fu împușcat.

La instrucțiune atentatoarea a deșpus că nu are nici un complice; cu toate aceste s'au arestat Nicola Nicolici, redactorul unei foi socialiste și vedăna unui colonel Knicanin.

Marți seara a fost ceteata iluminată. Mulțimi servii divin în toate bisericile, la care au luat parte toți reprezentanții guvernelor straine. Cei mai mulți donditori au gratulat regolu pentru acșaparea norocoșă de atentat. Între acșapere col dicităiu a fost Sultanul.

Loterie.
Mercuri în 25 Octovmre n. 1882.
Brünn: 27 2 21 77 67

Bursa de Viena și Pestă		
Din 24 Octovmre n. 1882.		
	Viena	B-pestă
Renta de aur ung. de 6 ¹ / ₂ % . . .	119.15	119.10
Renta de aur ung. de 4 ¹ / ₂ % . . .	87.20	87.15
Renta ung. de hietă . . .	88.30	88.29
Împrumutul drumurilor de fer ung. 1 emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. . .	90.40	90.50
Împrumutul drumurilor de fer ung. 2 emisii de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.40	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumurilor de fer orient ung. . .	94.50	94.50
Obligățiuni ung. de rescumparăres rămbătului . . .	98.75	99.25
Obligățiuni ung. cu clausulă de sorșire . . .	96.75	97.00
Obligățiuni urbariale toponamane.	98.50	98.60
Obligățiuni urb. tenes, cu clausulă de sorșire . . .	96.75	97.00
Obligățiuni urbariale transilvane.	98.00	98.00
Obligățiuni urbariale ordo-slavonice . . .	97.90	—
Obligățiuni ung. de rescumparăres deșcimii de vin . . .	97.50	97.75
Sorșii ungureșci cu premiū . . .	117.30	117.25
Sorșii de regulare. Fize . . .	100.00	100.00
Datoriile de stat austriacă în argint . . .	76.55	76.50
Datoriile de stat aust. în aur . . .	77.30	77.30
Renta de aur austriacă . . .	96.00	96.50
Sorșii de stat dela 1850 . . .	131.00	131.00
Acșiuni de bancă austro-ung. . .	883.00	880.00
Acșiuni de bancă de credit ung. . .	298.50	298.00
Acșiuni de credit austr. . .	309.00	309.00
Louțion (pe poșta de trei luni) . . .	119.20	119.30
Scrisori focuierii ale institutiunii „Albina“ . . .	—	100.00
Argint . . .	—	—
Galbă . . .	5.96	5.67
Napoleon . . .	9.46	9.47
100 marce nemșeci . . .	58.35	58.30

Nr. 243 (270) 1—3

CONCURS.

Devenind vacante donș posturile de învățători la școala confesională gr. or. din comuna Beclean se escrie concurs cu terminul până la 24 Octovmre a. c. st. v. în care și va fi și alegerea.

1. Emolumentele cu postul învățătorului secundar sânt: 160 fl. v. a. care se va solvi în 4 rate, cartir liber în edificiul școlaei, cum și 15 fl. pentru lemne de foc.

2. Pentru postul învățătorului primar 200 fl. v. a. cartir liber în edificiul școlaei și 15 fl. pentru lemne de foc.

Doritorii de a ocupa posturile aceste au de așii așterne suplicile lor instruite în sensul legilor din vigoare până la 24 Octovmre st. v. la oficiul protopresbiterial al Făgărașului.

Beclean în 22 August 1882.
In conțelegere cu oficiul protopresbiterial.

Comitetul parochial.
Ioan Bursan m. p.,
paroch și președ. comit. parochial.

Nr. 40. (271) 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învățători I și al II la școala confesională gr. or. în comuna Vinerea protopresbiterială Oreștie se escrie a doua oară concurs până în 24 Octovmre 1882 st. v.
Emolumentele sânt; pentru postul de învățătoriu I salariu fiscat.

250 fl. v. a. cuartir liber în edificiul școlii, și lemne de încălzit. Pentru postul de învățătorii al II salariu fixat 155 fl. v. a. cuartir liber în edificiul școlii și lemne de încălzit.

Doritorii de a ocupa aceste stațiuni sunt așiși trimite conșoarele instruite cu toate documentele prescrie de regulamentele vigente subșcrișului comitet parochial până nclusive 24 Octombvre a. c.

Vinerea în 4 Octombvre 1882.

Comitetul parochial.

Teodor Herlea m. p. președinte.

Nr. 249 [273] 1-3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala populară profesională gr. or. din M. Bretea protopresbiteratul Iliei cu termenul până la 17 Octombvre a. c. st. v. când va fi și alegerea.

Emolumentele sânt.

1. În bani gata salariu anual 80 fl. v. a.

2. În bucate 60 ferdele cucuruz a 16 cupeli boambe.

3. Lemne 3 orgii, din care este a se încălzi și școala.

4. Grădină de legumi.

5. Cuartir liber în edificiul școlii. Se potfesco ca concurenții să aibă cunoscința și despre limba maghiară și fiie cântăreți bun.

Cereriile instruite conform legilor din vigoare sânt a se adresa la subșcrișului oficiu protopresbiteral.

Gurasada 5 Octombvre 1882.

În conșelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p. admstr. presbiteral.

Nr. 392 [272] 1-3

CONCURS.

Pentru întregirea următoarelor stațiuni învățătoresci în protopresbiteratul Brașovului II.

1. Dobberlău, cu salariu anual 413 fl. computându-se și emolumentele cantoralii.

2. Apața cu salariu de 125 fl. și anume în bani gata 60 fl., în alte beneficii 65 fl.

Concurenții au să arete și cunoscința limbei maghiare. Cereriile instruite cu cele prescrie în regulamentele vigente sânt a se așterne până în 21 Octombvre subșcrișului oficiu protopresbiteral.

Brașov 8 Octombvre. 1882.

În conșelegere cu comitetele parochiali.

Ioan Petric m. p. protopresbiter.

CONCURS. [268] 2-3

Comitetul Asociației pentru sprijinirea învățăceilor și sodalilor români meseriași din Brașov publică următorul concurs: Devenind vacante două ajutoare de câte 50 fl. v. a. pe an, din cele destinate pentru învățăceii români cari se vor apleca la una din meseriile: de postovar, mașinist, argășitor, pălărieri, clopotar, compactor și brutar, se publică concurs.

Suplicile pentru aceste ajutoare sânt a se adresa la subșcrișului comitet până la 25 Noembvre 1882 prevedute:

1. Cu estras de botoz din care să se vadă că este român și că posedă etatea de 14 ani.

2. Atestat de școala din care să se vadă că a percurș 4 clase normale și pricepe încâtva limba maghiară sau cea germană.

3. Revers dela părinți sau dela Tutorii copilului, că vor a lăsa copilul să învețe meseria pentru care a concurs.

4. Un esemplar din contractul încheiat cu vre un Măestru din Brașov

pentru vre una din meseriile de mai sus din care să se vadă, că copilul se află la meserie de cel puțin douăzeci de zile.

Brașov, 4/16 Octombvre 1882.

Comitetul Asociației pentru sprijinirea învățăceilor și sodalilor români meseriași.

B. Baiulescu m. p., **I. Bozoceanu** m. p., președ.

Nr. 262 [265] 3-3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci la școalele populare profesionale gr.-orientale din protopresbiteratul Mediașului se eșcrie concurs cu termen până în 25 Octombvre a. c.

1. La Mediași cu salariu anual de 200 fl., solviți în rate lunare din casa alodială, 3 orgii de lemne, una grămadă vorfuri, și cuartir liber în odăile școlii.

2. Freoa cu salariu: a) 50 fl., bani b) 50 ferdele bucate c) dela 70 familii câte o furtură și de furtură și pâne d) o grădină de legumi e) lemnele trebuicioase de foc.

3. Mosna 100 fl. v. a. solviți prin repartiziile dela popor, 4 stângini de lemne de foc și cuartir liber în școala.

4. Berthan cu salariu de 100 fl. v. a. solviți la pătraru de an din alodii comunale, 4 stângini de lemne de foc și cuartir liber în edificiul școlii.

Doritorii de a ocupa aceste posturi, au să așterne cereriile lor instruite în sensul statutului organic, și al regulamentului conșgresului din 1878 la subșcrișului până la termenul sus scriș.

Mediaș 30 Septembvre 1882.

În conșelegere cu comitetele bisericești

Dionisii Chendi m. p. ad. pșesb.

Nr. 2358. — 1882. [269] 2-3

Esarândare licitativă.

În 31 Octombvre căilind, nou a. e. înainte de ameași la 9 oare se va esarânda pe calea licitației publice în cancelaria preturei centrale regalul morii și al căreimeii, comunei Burgard pre timpul din 1 Ianuarie 1883 până în 31 Decembvre 1888.

La această licitațiune publică pot participa numai acei interesați, cari la începutul acestui act vor depune înaintea comisiei 10% din prețul morei de 1500 fl. și al cărciueii 800 fl. ca vadiu în bani gata ori în hârtii de preș. Condițiunile speciale se poș vedea atât în cancelaria preturei centrale cât și a comunei Burgard.

Sibiu în 23 Octombvre 1882.

Dela pretura centrală.

Branisce m. p.

Nr. 5093 civ. — 1882. (286) 3-3

Publicațiune!

Pentru pertratarea în privința comasării eșcrișului dreptului de cărcimărit în Curuieni la rugarea lui Ladislau Muste și conșoi, repesentați de avocatul Gavril Man, se determină ziua de 7 Decembvre a. e. înainte de ameași la 10 oare în fața locului Curuieni, cu aceea, că cei interesați dintre composeri sânt invitați a se înafașa sau în persoană sau prin ple nipotenți, de oare se la cas de obșsență vor fi repesentați din oficiu de avocatul Nagy Károly curator de afaceri.

Din ședința tribunalului reg. din Dej juiată la 23 Septembvre 1882

[274] (1-3)

Memorialul partidei naționale române

compus din însărcinarea conferenței din Maiu 1881 a repesentaților alegătorilor români a apărut în limba maghiară română și germană, fie-care în edițiune separată și se poate procura dela librăria tipografică archidieceșane în Sibiu cu prețul de 1 fl. (și 5 cr. pentru portul postal).

Librărilor se acordă prelângă solvirea comptantă provisiune de 20% Colecțanții primesc după 10 exemplare unul grătuit.

Comandele în detaiu se pot face mai ușor prin așignațiuni postale.

Librăria tipografică archidieceșane.
Sibiu, strada măcelarilor Nr. 37.

LOTERIA EȘPOȘIȚIUNEI TRIESTINE.

1. câșțig principal bani gata floreni 50.000

2. câșțig principal bani gata floreni 20.000

3. câșțig principal bani gata floreni 10.000.

Mai departe

1 a fl. 10.000 — 4 a fl. 5000 — 5 a fl. 3000 — 15 a fl. 1000 — 30 a fl. 500 — 50 a fl. 300 — 50 a fl. 200 — 100 a fl. 100 — 200 a fl. 50 — 542 a fl. 25, suma

1000 nimeritori 213.550 floreni

afară de acestia alți mulți nimeritori secundari în obiecte de eșpoșițiune dăruite de eșponenții.

Prețul unei sorți 50 cruceri.

Comande pe lângă adausul de 15 cr. spese postale sânt a se adresa la

Despărșementul Eșpoșițiunii Triestine

[264] Piazza Grande Nr. 2 în Triest. 4-6

MEDICAMENTE UNIVERSALE DE IERBURI de Morison, hygeistul

preparate la colegiul sanitar britanic în London, renumit în Englitera și în toată lumea, recunoscut de multe autorități medicale și probat prin milioane de vindecări, sânt cele mai siguro în aflarea răldăciunei unui morb și în a vindecării complete.

Pilulele lui Morison servesc de minune contra tuturor caserilor de nemistuire, greată de bucate, venii și morburii de nervi, contra paralizișei și reumatismului, gălbănărie, boalelor de ficat, rerunchi, hemoroide, venă de aur, fistule, nostalgie, contra erupțiunilor de boale de pele, dureri de ochi, boală de apă etc. etc.

Sistema morisonică se razimă în principil:

Isvorul principal mai al fie-căru morb, „necurățenia sângelui“.

Prin folosirea îndelungată a medicamentelor lui Morison se depărșe scureile cele rele, sângele se curăță și se prefăce într'un curent nou de viață.

Drept dovadă despre stima cea mare cătră Morison servesc împregiurarea, că în London i s'a ridicat un monument care este decorul cetății, prin subșcrieri de câte un penny (va se dică 4 cruceri).

Prețurile pilulelor lui Morison

1 părăche de scatule mici Nr. 1 și Nr. 2 costă fl. a. 1.60

1 " " mari Nr. 1, " Nr. 2 " " a. 3.50

Se pot comanda în toate negușatoriile renumite.

Agentura noastră generală e repesentată de casa negușătoriei mari a lui Iuliu Grosse în Cracovia (Krakau).

Colegiul sanitar britanic

sig. **Morison & Comp.**

London 33 Euston Road.

[280] 6-6

Cea dintăiu fabrică ung.

de mașine și aparate de stins și turnătoarea de clopote și metal

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă profșimeii înalte, curătorilor și epitropilor

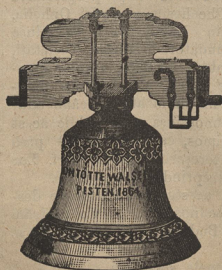
turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care eșistă de mulți ani și e provediută în abundanță cu cele mai noue mijloace ale tehniceii și corespondente tuturor recerișelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mei departe recomandă același bogatul seu depozit de părăște de foc și de grădini, sorburii (pumpes), fântăni de casă și de grădină, întocmeii de scaldă etc.

La dorință, cataloage gratuite și francate.

(282) 15-20